

A városi vagyonkezelés rendszere

A pünkösd ünnepe előtti utolsó tanácsülésből a városi vagyonkezelés módját és eredményét jellemző, megdöbbentő adatok kerültek a nyilvánosságra. A városi üzemek egy millió pengővel tartoznak a város házi pénztárnak, s minthogy a városi főpénztár fizetőképességét veszélyezteti már ez az enormis kihitelezés, a város tanácsa egy millió pengő függőkölcsönrel akarja szándélni üzemeit.

Nem tudjuk, most nem is keressük, hogy közigazgatási szempontból kifogásolható-e a kihitelezésnek ez a módja. Nem kutatjuk most, hogy a »pénztári feleslegek« ilyen gyümölcsötetésének módja megfelel-e a törvényes rendelkezéseknek? Nem hallgathatjuk azonban el azt a meggyőződésünket, amit egyébként a belügyminisztérium már nem egy leiratában hangsúlyozott, hogy

a közüzemek nem arra valók, hogy a pénztári feleslegeket legyen hol elhelyezni, hanem éppen ellenkezőleg arra, hogy üzleti eredményeiket átadják a városi pénztárnak.

Nálunk, mint már ebből is látható, megfordítottja történik a helyes gazdálkodási elvnek. A városi üzemeknek az a feladatuk, hogy közszükségleteket kielégítve, jövedelmükkel járuljanak a városi közterhek viseléséhez. Szegeden pedig nemcsak, hogy a jövedelmeiket, — de strigis, quae non sunt, — nem szolgáltatják be a városi pénztárnak, hanem még

a város pénztárkért is elszívják eredeti rendeltetésük betöltésétől.

Csak néhány adatot tárunk fel ennek a gazdálkodásnak megvilágítására.

Az 1927. évi zárszámadás adatai szerint például a városi zálogház 56.250 pengővel tartozik a városi házipénztárnak, de jövedelméből nem szolgáltatott be semmit. A gőzfűrdőüzem több, mint 18.000 pengővel tartozik a házipénztárnak, de egyetlen fillér hasznát nem adott át. A városi téglagyár 110.000 P-t meghaladó összeggel adósa a házipénztárnak, de egyetlen fillérrel nem járult hozzá a közterhek viseléséhez. A mezőgazdasági üzem tartozása megközelíti az 50.000 pengőt, jövedelmét a költségvetés bevételként nem számolja el. Az autóbusz-üzem a házipénztárnak majd 320.000 pengővel tartozik, egyetlen fillér hasznát nem mutat ki, de ezt a hasznát — átadja a házipénztárnak. A gazdasági vasut számadása ebből a szempontból is különösen érdekes. A városi hozzájárulási díj maradványaként a mérlegszámlán 54.000 pengőt tüntet fel, az eredmény számlán pedig »nyereségként« könyveli el a város 365.000 pengős hozzájárulási díját. (Még egy pár ilyen nyereség és becsukhatjuk a boltot.) Ilyen pyrrhusi nyereséget tüntet fel a köztisztasági üzem is. A városi színház, a múlt évben, — csekélység, — 53.000 pengővel maradt adósa a házipénztárnak. (Hogy a kulturának mennyivel maradt adósa, azt még a kitűnő Skultéty Sándor sem tudja kimutatni.)

Az üzemek alapításának ilyen módja komoly aggodalmakat kelt. A közüzemek üzleti eredménye kedvezően befolyásolta már azt az alapítási lázat, mely a rendeltetésétől elvont közpénzeket üzemek forgótőkéjévé költötte le. Az a millió pengő adósság azonban, amivel a házipénztár »lóg« a közüzemeknél s azok a terhek, melyeket ezek az üzemek harmadik személyekkel szemben vállaltak, megfontolásra készteti még a bizalomtultengésben szenvedő polgárságot is.

A belügyminiszter vagy hatvan fővárosi üzem likvidálását követelte, mert nem voltak jövedelmezőek s így nem töltötték be azt a feladatukat, hogy jövedelmeikkel a közterhek csökkentéséhez hozzájáruljanak. Szegednek pedig kizárólag olyan üzemei vannak, melyek

ahelyett, hogy a városi pénztár terheit könnyítsék, a városi pénztártól várják és kéri az alimentálást.

Szegeden csak

szubvenció városi üzemek

vannak, melyek abban a pillanatban válnak fizetéseképtelenné, amelyikben a városi házipénztár megszünteti a hitelezési viszonyt. Amikor arról van szó, hogy jó hírű szegedi pénzüzetekben helyezik el a város pénzüfelelegeit, mennyi aggodalom, tekintet, megfontolás vezet az elhatározást. Amikor azonban nem jövedelmező, fizetőképtelen üzemeket kell ellátni pénzzel, akkor megszűnik minden aggodalom és elcsillul minden kétség.

Ezen a tanácsülésen azonban nemcsak az üzemgazdálkodásnak ez a rendszere jutott fel-sővilágításra. Kiderült az is, hogy

vannak a városnak haszonbérleti, akik hat-hét év óta egyetlen fillér haszonbért sem fizetnek.

Vannak a városnak haszonbérleti, akiket senki sem tart számon,

vannak földjei a városnak, melyek jövedelme egyetlen nyilvántartásban sem szerepel.

A városi gazdálkodás képe nem lenne teljes, ha az üzemi gazdálkodás rajzolta konturokat nem a haszonbérlet városi gazdálkodás színeivel töltenénk ki. A város öt év előtti haszonbérlet iránt még ma is perben áll bérleti százaival. Ezek a bérlet letétbe helyezték a vitás bérösszegeket s most a város javára holdankinti ötven koronák vannak letétbe helyezve. A polgármester ur egyik minapi nyilatkozatából megtudtuk, hogy

több, mint négy milliárdot tesz ki a város hátralékos haszonbér-követelése.

A városi tanács legutolsó ülésén elrendelte annak vizsgálatát, hányan vannak, akik nyilvántartás és bérfizetés nélkül használják a városi bérföldeket.

Elég ezeknek az adatoknak feltárása, minek ezekhez bíráló megjegyzés?

A város egyfelől kidobja bérleteiből és házaikból azokat a haszonbérletet, akik hatiz év óta használják is a földet és fizetik is érte a bért, a szerződésnek átruházását elfelejtették kérni. Azoktól azonban, akik ezt kéri, az egy esztendei haszonbérlet irántosan magas, semmivel sem indokolt jogcímű »váltásdíjat« követelik. Egyfelől ez a példátlan szigorú,

a humanizmus alapelveibe ütköző elbáns,

másfelől négy milliárdos hátralék megtérése s megtérése annak is, hogy egyesek hat-hét éven keresztül egyetlen fillér haszonbért se fizessenek, — ki tud átgondolt rendszert, komoly gazdasági koncepciót találni ezekben a szétágazó cselekvésekben?

Sokat lehetne még beszélni arról a könynyedségről is, amivel a város az OFB rendelkezésére bocsátotta azokat a földjeit, melyeken maga is eleget tehetett volna a szociális követelményeknek, több helyi ismerettel, legalább annyi szociális érzékkel, de a város fejlődését inkább szem előtt tartó igyekezzel, mint ahogy azt az OFB végezheti. Az a

kellően meg nem fontolt könnyedség,

amivel a város maga mondott le területei egy részének rendelkezési jogáról, sokkal nagyobb arányú következményekkel járhat még és járt is már, semhogy ennek a cikknek keretét között érdeme szerint méltatható lenne.

A mai városgazdálkodás olyan, mintha a »kispár körét meghaladó módon« kívánna argumentumokat szállítani ahhoz a törekvéshez, mely egyre erőteljesebben követeli a városi gazdálkodások központi felügyelet alá helyezését. Az önkormányzat ellen semmivel sem lehet hatásosabban harcolni, mint az ilyen gyeplőtlen vagyonkezelési rendszerrel.

(x.)

A kereskedői hitel problémája

írta: Dr. Kerfész Béla

A Federal Reserve Bank felemeli félszázalékkal a leszámítolási kamatlábát, másnap a szegedi kis rőfös kereskedő gondolja újabbal sulyosbodnak. Kényes és érzékeny intézmény a kereskedelmi hitel szervezete. Nyomban reagál, amint tul az oceánokon, tul a távoli országhatárokon bármily kis rengés is áll be a pénz birodalmában. Epen ezért ehhez a kérdéshez csak óvatossággal, féltő gondnal szabad hozzászólni.

Kétségtelen, hogy sulyos hitelválság vihara rázza a gazdasági élet legkiemelkedőbb lombkoronáit is. A közép- és kiskereskedelem hitelforrásai elapadtak, pénzkölcsön ma alig áll kereskedőink rendelkezésére. A gazdasági élet folyamatát azonban megakasztani nem lehet. Ha elakad a folyam természetes útja, úgy másfelé, egészségtelen, természetellenes med-

ret vág magának. A közép- és kiskereskedelem számára pénzhitel nincsen, tehát áruhitel útján, közgazdaságilag egészségtelenebb módon kénytelen kielégíteni hitelszükségletét. Ez annyit jelent, hogy megromlottak a vételi kondíciók. Míg azelőtt nagyszámmal voltak cikkek, amelyek csak készpénzért, vagy nyolcnapos lejáratra voltak a gyárnál, vagy nagykereskedőnél kaphatók, ma a három havi lejárat a normális kikötés, ebből leggyakrabban hat, sőt kilenc hónapi fizetési haladék is válik. A fizetési határidőnek ez az egészségtelen kitolása nem egyéb, mint surrogatum a közép- és kiskereskedelem számára az eldugult pénzhitelforrások pótlására. Az egyensúly a gazdasági élet ilyenén alakulásával azonban még nem állott helyre. Azáltal, hogy a nagykereskedő és a gyáros csak félesztendő

BELVAROSI MOZI

Ma **ESMOND HARMSWORTH**

Sopron, Budapest, Szeged és Debrecenben való látogatása a'kal-máb'1 készült nagyszerű filmtelvételek bemutatása. Azonkívül

ROD LA ROQUE főszereplésével:

Gerard brigadéros.

Connau Doye érdekfeszítő regénye 9 felvonásban

Előadások kezdete 5, 7, 9 vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

BELVAROSI MOZI

Május 28., 29., 30. 31-én hétfőtől csütörtökig

ORLOW a cári gyémánt.

B. Granischaedien operettjének filmváltozata 9 felvonásban.

Főszereplő:

Petrovich Szvetisláv.

Ezt megelőzi a legmulatságosabb burleszek.

Előadások kezdete: 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor.

KORZO MOZI

Május 27-én, vasárnap

Nem repris!!! Nem repris!!!

HARRY LIEDTKE pompás filmje:

Öfensége házasodik.

Vig szerelemi történet 8 felvonásban.

Azonkívül: **H i r a d ó k.**

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor.

KORZO MOZI

Május 28., 29., 30-án, hétfőtől szerdáig

ZORO és HURU

urak főszereplésével

Kaland a bombagyárban.

2 elszánt fickó viszontagságai 8 vidám felvonásban. Azonkívül

Banditák réme.

Vadnyugati történet 6 felvonásban.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.